

ה ר ר ט ו ק ר ל מס' 59/ג

מיטיבת ועדת החוקה, חוק ומספט
שהתקיימה ביום ד', כ"ז בתמוז תשי"ד-28.7.54 בטעה 08.30.

- הסתתפז :
- ס. אונבא - היו"ר
 - ע. איכילוב
 - ב. אזניה
 - ד. בר-רב-האי
 - ס. בגין
 - ט. הלל
 - י. הררי
 - ז. ורהפטיג
 - ב. שרון

- נעדרו :
- ע. אסף
 - י. בדד
 - י. בר-יהודה
 - ת. טובי
 - י. כסה
 - ט. לורנץ
 - ע. סיטון
 - ט. טנה
 - ס. קסיס
 - י. קליבנוב
 - ח. רוזין
 - ר. שרי
 - י. טפירא
 - א. תבורי

- פוזמנים :
- פ. רוזן - טר המספטים
 - ח. כהן - היועץ המספטי
 - א. ידין - המסנה ליועץ המספטי

- סדר-היום :
1. חוק לתיקון דיני עונשין (דרכי ענישה).
 2. חוק רואי חשבון.

היו"ר ס. אונבא: אני פותח את הישיבה.

1. חוק לתיקון דיני עונשין (דרכי ענישה).

טעיה 20.

היו"ר ס. אונבא: בטעיה זה ישנן טמי בירסאות.

ב. שרון: לדעתי, יש לקבל את בירסה ב'. אם יש סיבה לשלוח נאסם לבית-טוהר, בית-המספט יעטה זאת. אבל לא יתכן שבגלל אי-תשלום קנט יעמוד אדם למספט פעמיים.

ט. הלל:
אין בני רוצה להכריח את בית-המשפט לקבוע
פלכתחילה מאסר או קנס. אבל אם החייב
בקנס לא טילט אותו, אין זה מטפס שבי אלא זה מטפס על עבירה אחרת:
אי-תשלום קנס. הדבר יכול לבוא מתוך זלזול בבית-המשפט.

ח. כהן:
המטלה הציעה את הצעתה מתוך הנסיון.
במקרה ששופט מטפל קנס מבלי שקיימת הברירה
של מאסר, קשה מאוד לגבות את הקנס. לכן הצענו שאם מי שהוטל עליו
קנס אינו מטפס בזכות זו לרצות את עונשו על-ידי תשלום הקנס,
אפשר יהיה להטיר את הקנס במאסר שלא יעלה על סכום חדשים. לכן הייתה
סעדיף את גירסה "א". אם הצעה זו תתקבל, אני מקווה שהשופטים
יתרגלו יותר להטלת עונש קנס מבלי להוסיף: "או מאסר...".

הנחלט: לקבל את גירסה "א" שהוצעה על-ידי ועדת
המשנה.

הסתייגות לע. איכילוב: לגירסה ב'.

סעיף 37

ח. כהן:
בישיבה האחרונה של הוועדה הוטל עלי
להביא בפני הוועדה את הדברים שסעיף 37
עומד לבטלם.

(קריאת הסעיפים 37-48 לפקודת החוק הפלילי
וכן סעיף 382 לפקודת החוק הפלילי).

כן אנחנו מבטלים את הסעיפים המתאימים

בפקודת חוב (מאסר).

בפקודת הפרוצדורה הפלילית (ספיטה על-פי
כתב אשמה) אנחנו מבטלים את הסעיפים הדנים הן בבתי-משפט מחוזיים
בדרגה ראשונה והן בבתי-משפט לערעורים בדרגת ערעור, הקובעים אין
לחשב את תקופת המאסר שהם סטילים.

בפקודת הפירושים אנחנו מבטלים את ענין

ההוצאות.

בפקודת שיפוט בתי-משפט השלום אנחנו

מבטלים את סעיף 17. אולי באמת טוב להעביר את הביטול הזה לחוק
שיפוט בתי-משפט שלום.

בתקנות בתי-משפט מחוזיים אנחנו מבטלים

את התקנות לחיסוב פסקי-דין.

לאחר שהוועדה החליטה כפי שהחליטה בסעיף 36,

אני מציע להוסיף לסעיף זה סעיף-קטן (7) בו יבוטלו סעיפים 69-70
בפקודת בתי-הסוהר.

הנחלט: לקבל את הצעת היועץ המשפטי להוסיף
סעיף-קטן (7) המבטל את הסעיפים 69-70
בפקודת בתי-הסוהר.

סעיף 36.

בהתאם להחלטות הוועדה בטענין זה,
אני מציע את הנוסח הבא:

ח. כהן:

"(א) סי שנדון למאסר לתקופה העולה על
ששה חדשים וריצה שני שלישים מתקופת מאסרו, תצווה ועדת השחרורים
לשחררו אם לא ראתה כי אינו ראוי עוד לשחרור.

(ב) ועדת השחרורים יפולה בכל עת לצוות
על שחרורו של אסיר מסיבות חולניות מתמדת.

(ג) כל הסככיות לפי סעיפים 71-77
לפקודת בתי-הסוהר מועברות לוועדת השחרורים.

ט. בגין:

אני מציע במקום "האסיר אינו ראוי עוד" -
"האסיר אינו ראוי עדין" או "האסיר
עוד אינו ראוי". כי בצורה שהוצעה יש למלא "עוד" משעות כפולה.

פ. רונן:

אני מציע לכתוב ברורות שהאסיר הוא
שחולה במחלה כרונית.

הוחלט: נוסח הסעיף יהיה כזה:

"(א) סי שנדון למאסר לתקופה העולה על ששה
חדשים וריצה שני שלישים מתקופת מאסרו,
תצווה ועדת השחרורים ללשחררו אם לא ראתה
כי עוד אינו ראוי לשחרור.

(ב) ועדת השחרורים רשאית לצוות על שחרור אסיר
בשל טעמים מיוחדים, כגון חולניות מתמדת.

(ג) כל הסככיות לפי סעיפים 71-77 לפקודת
בתי-הסוהר מועברות לוועדת השחרורים.

פ. רונן:

בהצעתה המקורית לא הוציעה הסמסלה לסלול
סדר המסדרה את הסככיות לפי סעיף
69(3), והוא השתמט בטכנותיו זו ביצ רחבה. הדברים הציעו עד כדי
התנגשויות בבקשות חנינה שהובאו בפני הנשיא. היציע המספטי צודק
וההגיון מחייב שאם כי סר המסטררה הוא הבציה העליון לצרכי
פקודת בתי-הסוהר, לא תהיה בידו הסמכות הזאת. אבל סר המסטררה רוצה
טאוד לטמור על זכויות אלו, אם כי אני חושב שזה אבמורד. בכל
זאת מוטב שהדבר הזה לא יבוא בהפתעה על סר המסטררה, בעיקר כמטר
הסמסלה לא הוציעה זאת. מבחנו הצענו להעביר לוועדת השחרורים את
הסככיות של נציב בתי-הסוהר לפי סעיף 69(3), וסר המסטררה צריך
להסליץ בפני נציב בתי-הסוהר.

אני חושב שהחלטת הוועדה בענין זה נכונה,
אבל אני מבקש כי לפני שהדבר יובח על סולחן הכנסת, תינתן לנו
שהות, כי אני צריך לדבר על כך במסמלה.

פ. רוזן:
במסדר המספטים הקיימנו ועדה הבודקת את בקשות החנינה, מקבלת את התיקים ומחליטה אם לתת או לא לתת הטלחה בענין זה. אנחנו מתייעצים לפעמים גם עם שופטים, ולפעמים גם עם המסטרה.

בהזדמנות זאת אני רוצה לאמר כי אצל אנחנו מצב מבטורדי. אנחנו מוצפים בקשות חנינה. בסוף ארץ אחרת אין דבר כזה. למעלה מ-95% מהבקשות מקבלות תשובות שליליות. אולי במסך הזמן זה יביא לכך שהאסירים ידעו כי אין טעם לכך.

ב. שרון:
האם גם מסדר המסטרה מתקשר עם מסדר המספטים במקרים כאלה, או שהוא מחליט על דעת עצמו.

פ. רוזן:
לפי החלטת הממשלה כבר מזמן כל בקשות חנינה במקרה שהן נוגעות לפסקי דין פליליים מובאות לסדר המספטים, ובמקרה שהן נוגעות לפסקי-דין בתי-דין צבאיים, מובאות לסדר הבטחון. אני חושב גם שדעת-הקהל לא תקבל שטר המסטרה יהיה סמונה על בקשות החנינה.

נתקלנו בעבר במקרים שאחרי שאני פניתי לנשיא המדינה ושכנעתי אותו שלא לתת חנינה, התברר כי האדם שוחרר על-ידי שר המסטרה. עכשיו אין קורים מקרים כאלה.

לשר המספטים אין זכות לקבוע זאת בעצמו. אם הוא אינו מסליץ על חנינה, הנשיא אינו יכול לחונן. אבל אם הוא מסליץ, איבני בטוח אם הנשיא חייב לקבל זאת. לגבי שר המסטרה אין דבר כזה. שר המסטרה מחליט בעצמו.

פ. בגין:
האם זוהי הפרקטיקה, שמסדר המספטים קובע אם לתת חנינה או לא? אני חשבת שכוונתנו היתה לתת את הסמכות הזאת לנשיא.

פ. רוזן:
התכוונו לתת סמכות דומה לזו של הסלך באנגליה. אבל נוסף לחתימת הנשיא דרושה חתימת קיום ואנחנו מפרשים זאת שאם השר מטרב לתת חתימת קיום; כי אז הנשיא אינו יכול לפעול. אין לי ספק שזה הוא הפירוש הנכון.

פ. בגין:
נדמה לי שהמצב הזה חסור מאוד, ונדמה לי שלא לפצב זה התכוונו כאשר הענקנו לנשיא את סמכות החנינה.

פ. רוזן:
התכוונו למסטר פרלמנטארי. כלומר, גם הפרקטיקה של חנינה טעונה ביקורת של הפרלמנט. רק צורה זו מאפשרת להשאיר את החנינה תחת ביקורת הפרלמנט.

ב. שרון:
סלך אנגליה מתייעץ עם שר הפנים. הוא אינו פועל על דעת עצמו. גם אנחנו אין רצוי שהדבר יעבור דרך מסדר המספטים. איבני אומר שזה צריך לעבור דרך מסדר הפנים. יתכן שהדרך הנכונה היא שבלשכת הנשיא יהיה יועץ מספטי או איזו אדמיניסטרציה שתעסוק בכך. בכלא אופן, זה צריך להיות נפרד ממסדר

ג. סטור:

המספטים. יהיה בכך עורל למבקסי החנינה אם יהיה עליהם לפנות בבקשת החנינה אל אותו מסרד טראג לכך שהם ישבו בבית-הסוהר.

פ. רונן:
בתי-המספט בלתי תלויים. לא מסרד המספטים מוסיב את האנסים בבית-הסוהר.

אם סלך אנגליה צריך להתיעץ עם מסרד הפנים, הרי זה מפני סמטכריות סר המספטים באנגליה מפוצלות, וחלק מהן בטצא בידי סר הפנים. ז"א סלצורך זה סר הפנים הוא גם סר המספטים. לא היה רצוי להעביר את המטכות הזאת מסר המספטים. על כל פנים, לפי חוק המעבר סחליטה על כך המטטלה. ואם רוצים להציע סיבוי בענין זה, צריך להכניס הצעה, אשר אינני חוטב שהמטטלה תקבל אותה.

ב. סטור:
לפני ביצוע עונש טוות, כדי שלא להוציא לפועל דרוס איטור של סר המספטים. הכוונה היטה סיהיו כמון סתי אינסטנציות. כי יתכן שהנטיא לא יקבל את דעתו של סר המספטים. (פ. רונן: ביטלנו את עונש הטוות). לא בכל המקרים. יכולים להיות מקרים סמאסרים את העונש, ואח"כ מקבלים חנינה.

ח. כהן:
זה בדיוק כמו באנגליה. סם ה"הום סכרטי" מסרד שלא לבצע את פסק-הדין, והוא גם המטליץ על החנינה. הטלך רק חותם.

פ. רונן:
כמו באנגליה גם אצלנו הדבר הזה אינו לגמרי סיכני. ישנו ויכוח, וכבר היו מקרים שהנטיא סכנע אותי לסנות את דעתי. הנטיא וייצמן ככלל לא הבין טדוע פונים אליו בכל ענין. הוא סאל: האם אני צריך להתערב בסיפוט בתי-המספט? אבל הנטיאים האחרים, יש להם גיטה אחרת. ולעתיים קרובות הם סזמינים אותי וסתוכחים בטאלה זו.

ס. בגין:
אני מציע לקיים דיון בבעיה זו באחת הישיבות הבאות. אני רואה את הענין כחסור טאור, ואני סטוכנע שהפרקטיקה שהתפתחה איננה קובסטיוניבית.

היו"ר ס. ארנא:
אין לי התנגדות לקיום דיון בטאלה זו.

ח. כהן:
אני מבקס את רשות הוועדה להוסיף סעיף בטורף החוק, אשר יבהיר דבר אשר הוא בעצם טובן טאליו: שהחוק איננו רטרואקטיבי. ז"א, כל מי סנכנס לבית-סוהר לפני שהחוק הזה נכנס לתקפו, יחולו עליו ההוראות של פקודת בתי-הסוהר. ומספטים התלויים ועומדים בבתי-המספט, ידונו בהם לפי החוק הזה.

הוחלט:
לקבל את הצעת היועץ המספטי האומרת להוסיף סעיף אשר יקבע כי כל מי סנכנס לבית-סוהר לפני שהחוק הזה נכנס לתקפו, יחולו עליו ההוראות של פקודת בתי-הסוהר, ומספטים התלויים ועומדים בבתי-המספט, ידונו בהם לפי החוק הזה.

בבקט מסדר המספטים סיביא לנו ליטיבה
הכאה את נוסח החוק בהתאם להחלטותינו.

היו"ר ס. אונג:

2. חוק רואי חשבון.

ד. בר-רב-האי:

ההיסטוריה של הצעת חוק זו פתחילה בהצעת
תיקון שהוצעה על-ידי לחוק החברות,
שכונתה היתה לאפשר לאנשים שהתמחו בראיית חשבונות שלא בדרך המקובלת
בארצות האנגלו-סכסיות שלא סתוך עבודה מעטית, להיכנס למקצוע.
הדבר הועבר לוועדת החוקה, אשר בחרה בוועדת טסנה וועדת המסנה התחילה
לטפל בהצעת החוק. אחרי כמה זמן הציעה המססלה חוק רואי-חשבונות
שכלל את כל הבעיה של ארגון המקצוע הזה, ובתוכו היה פרק על אופן
הכניסה למקצוע. גם החוק הזה הועבר לאותה ועדת המסנה. ועדת המסנה
הלכה בדרך של צירוף שתי ההצעות להצעה אחת.

המוסדות המוסמכים למתן רשיונות לרואי
חשבון עשו כל הזמן מאמצים למנוע את קבלת החוק הזה. כמה פעמים פנו
אלי ואטרו שחם מעונינים לגמור את הפרשה הזאת, בטקום להכניס בחוק
הוראה זמנית. נענינו כמה פעמים לבקשות האלו, אבל אוכזבנו טרדת.
מכיון שלמעשה פעולת הוועדה שבמסכותה לתת את הרשיונות היתה
בניגוד לכוננתנו היסודית: לגמור את הפרשה הזאת. בטלב טטויים לא
ראינו עצה אלא לחדס את עבודת ועדת המספה, והכנסנו לתוך החוק
את סעיף 6(ב) הכולל הוראה זמנית: על אף האמור בסעיף-קטן (א) -
הסעיף הקובע את סדר קבלת הרשיונות - תתן הטועזה רשיון רואה חשבון
לאדם שהגיש בקשה לכך לטועזה תוך ששה חדשים טיום תחילת תוקפו
של החוק ושנתמלאו בו התנאים האלה: הוא בן 35 או מעלה; הוא
אזרח ישראל, הוא בעל הסכלה תיכונית ומקצועית-מסחרית או מקבילה
לזו, ועבד בראיית חשבון באופן עצמאי או בפיקוחו של אדם כזה או
בסירות המדינה, 10 שנים ומעלה. אם הוא בעל הסכלה תיכונית
או מקצועית, או חמס שנים אם הוא בעל הסכלה גבוהה. כוננתנו היתה
לאפשר הן לאנשים שלא עברו את הדרך האנגלו-סכסית והן לעולים חדשים
שעסקו במקצוע הזה בטשך עטרות בטנים אבל לא היו חברים באגודות
של רואי חשבונות, ומסמסלת המבדס לא נתנה להם רשיונות והם
נשארו תלויים באויר; לאפשר להם לעסוק במקצוע. מפני שנוצר
מצב בלתי נורמלי שרוב האנשים האלה עובדים בעבודה עצמאית,
עושים את העבודה, ומקבלים חתימה של רואה חשבון שיש לו רשיון,
מטורת תשלום טטויים.

בוועדת המסנה לא היו כל חילוקי דעות.
ספענו הרבה טאוד עדויות וקיבלנו תזכירים רבים. ההצעה הטועזה
לפליאת הוועדה נתקבלה פה אחד בוועדת המסנה. לכולנו היתה הרגשה
שפה נעשה עוול חסור לקבוצה גדולה של אנשים על-ידי קבוצה קטנה
של בעלי-קיינטרטים, אשר סגרו את המקצוע.

בכל יתר הדברים הסכימה ועדת המסנה לעמדת
המססלה. אמנם טטונה במקצת טבין כל המקצועות החופטיים יהיה מקצוע
זה הראשון שזוכה לארגון על-ידי החוק. אבל אין זה טסנה, וצריך
לגמור את הפרשה הזאת.

היו"ר ס. אונג:

היועץ המספטי טפנה את תשומת לב הוועדה
לדו"ח הטכיל סיכום טטעט הוועדה להסמכת
רואי חשבונות. הדו"ח נמצא בתיקי החברים.

בינתיים קיבלנו בקטות נוספות פגורפים
טוניים טנטעט את דבריהם.

ט. בגין:

יש לי הערה בנוגע להרכב המועצה. אני מניח כי היועץ המשפטי בעצמו לא ירבה לשבת בראש ישיבות המועצה. ואם באה תוספת האוסרת שלמעשה מי שיתמנה על-ידו יהיה היו"ר, הרי אני סובר כי טוב להטיל את התפקיד הזה על השופט הכלנס להרכב המועצה.

היו"ר ס. אונג:

הייתי מבקש שהוועדה תתן קודם את דעתה על השאלה אם להזמין את אלה שמבקשים להופיע בפניה.

י. הררי:

האם בין המבקשים ישנם כאלה שלא בטעם על-ידי ועדת המסנה.

ד. בר-רב-הנני:

לא שמענו את נציגי הסטודנטים.

י. הררי:

בלי קשר עם הדיון בחוק זה, אני רוצה להעיר משהו בנוגע לשיטה של הופעות בפני הוועדות. זוהי השיטה של הסינט האטריקני. לי נדמה שברוב המקרים שהיו הופעות לא היתה בהן תועלת. וברגע שמתחילים לטעון, מתעוררת שאלה של אפליזות ומתעוררת שאלה את מי להזמין וכו'. ועל כל דבר אפשר לטעון עדויות בלי סוף. צריך להחליט אם בוקשים בשיטה זו של שמיעת עדויות, או שמניחים. שחברי הכנסת מקבלים את הטבלתם מחוץ לישיבות הוועדה, והם מחליטים בוועדה מבלי שיצטרפו לטעון עדויות.

העניין הזה של רואי חשבונות נסחב כשנתיים, הרבה אנשים הופיעו בפני ועדת המסנה, הכל מי שרצה היתה אפשרות להופיע, חוץ מאשר אם הוועדה החליטה שאין היא צריכה לטעון את דבריו. האם עכשיו נתחיל לטעון עדויות מחדש?

אני מציע לעבור על סעיפי החוק.

היו"ר ס. אונג:

אני בדעה שחברי הכנסת אינם יכולים להיות בקיאים בכל העניינים השונים, ורצוי מאוד לטעון חרות דעת. אין זה אוסר שאנחנו צריכים לקבל את מה שאוסרים לנו. הדבר נתן לנו רק כחומר לשיקול. זה גם אינו אוסר שאנחנו חייבים לטעון את כל הדעות. אבל אני חושב ששיטה זו נחוצה בהחלטה.

גם אני בדעה שאם ועדת המסנה שטעה עדויות, אין אנחנו צריכים לחזור על כך במליאת הוועדה, אלא במקרים יוצאים מן הכלל.

ט. בגין:

מאחר שהחוק נתקבל בוועדת המסנה פה אחד, אני מציע שחברי הוועדה שיש להם הצעות יכתבו אותן בכתב לישיבה הבאה, ואז לא יהיה צורך לעבור על כל סעיפי החוק.

הנחלט: 1. לקבל את ההצעה שלא לטעון במליאת הוועדה עדויות נוספת, מאחר שוועדת המסנה שמעה את העדויות שנתבקשה לטעון.

2. לקבל את הצעת ט. בגין האוסרת שחברי הוועדה שיש להם הצעות תיקון לחוק, יציעו את הצעותיהם בכתב לישיבה הבאה, ורק על הצעות אלה ידונו, ולא יעברו על החוק סעיף-סעיף.